

ตอนที่ 3 ความรู้ในการพัฒนาการผลิตใหม่ของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม

ความรู้ในการพัฒนาการผลิตใหม่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม ประกอบด้วย ความรู้ในการพัฒนาการผลิตใหม่ตามมาตรฐานการผลิตไหม และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตไหม

ระดับความรู้ในการพัฒนาการผลิตไหม

ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบความรู้ของกลุ่มผู้เลี้ยงไหม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความรู้ สามารถแบ่งความรู้ได้เป็น 3 ระดับ คือ

ความรู้ระดับดี หมายถึง คะแนนที่อยู่ในช่วงมากกว่า 21 คะแนน

$$(\bar{x} + S.D = 16.35 + 4.20 = 20.55)$$

ความรู้ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 12 – 21 คะแนน

$$(\bar{x} + S.D \text{ ถึง } \bar{x} - S.D = 16.35 + 4.20 = 20.55 \text{ ถึง } 16.35 - 4.20 = 12.15)$$

ความรู้ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนที่อยู่ในช่วงน้อยกว่า 12 คะแนน

$$(\bar{x} - S.D = 16.35 - 4.20 = 12.15)$$

ผลการวิเคราะห์สรุปดังนี้

สำหรับความรู้ ดังแสดงในตารางที่ 20 พบ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมสามารถตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงสุด 24 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน และตอบแบบสอบถามได้คะแนนต่ำที่สุด 6 คะแนน เมื่อมาเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรฐาน สามารถจำแนกระดับคะแนนได้ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมมีความรู้ในการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิตไหมอยู่ในระดับดี สามารถตอบแบบสอบถามได้คะแนนมากกว่า 20.55 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม

2. สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมมีความรู้ในการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิตไหมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถตอบแบบสอบถามได้คะแนนระหว่าง 20.55–12.15 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 ของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม

3. สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมมีความรู้ในการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิตไหมอยู่ในระดับต่ำ สามารถตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยกว่า 12.15 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม

จะเห็นได้ว่า สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมมีความรู้ในเรื่องของการพัฒนาการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิตไหมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ส่วนความรู้ระดับดีและความรู้ระดับต่ำมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยแตกต่างกัน ในเรื่องของการเลี้ยงไหม เนื่องจากว่าเกษตรกรมีการเลี้ยงไหมเป็นอาชีพหลัก เป็นไปได้ว่าเพราะเหตุนี้เกษตรกรจึงมีความสนใจในเรื่องของการเลี้ยงไหมมาก ในขณะที่เกษตรกรที่มีความรู้ต่ำ เนื่องจาก เกษตรกรเพิ่งจะเริ่มเลี้ยงไหมได้ไม่นานหรือเกษตรกรเลี้ยงเป็นอาชีพรอง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความรู้ในเรื่องการเลี้ยงไหม โดยภาพรวมแล้วเกณฑ์ที่ได้ค่อนข้างดี เนื่องจาก สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมสามารถที่จะตอบแบบสอบถามได้คะแนนที่ดีเป็นส่วนใหญ่ เพราะสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เสมอ ทำให้ทราบถึงกระบวนการและเทคนิควิธีการเลี้ยงไหมๆ ตลอดจนเป็นการเพิ่มความรู้ในเรื่องของการผลิต เทคนิควิธีการเลี้ยง จนเกิดทักษะและความชำนาญ สามารถที่จะนำมาปรับปรุงใช้ในการเลี้ยงไหมได้

ตารางที่ 20 ระดับความรู้การพัฒนารผลิตไหม ตามมาตรฐานการผลิตของสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม

ระดับความรู้ ^{1/}	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ระดับดี	9	17.3
ความรู้ระดับปานกลาง	35	67.3
ความรู้ระดับต่ำ	8	15.4
รวม	52	100.0

หมายเหตุ: ^{1/} คะแนนความรู้มากที่สุด เท่ากับ 24 คะแนน

คะแนนความรู้น้อยที่สุด เท่ากับ 6 คะแนน

คะแนนความรู้เฉลี่ย เท่ากับ 15.33 คะแนน

S.D = 1.37

ความรู้ในการพัฒนารผลิตไหม

ในเรื่องความรู้ในการเลี้ยงไหม ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก 24 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) พันธุ์ไหม ประกอบด้วย 1.1) เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยมนำเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 1.2) ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจำปา 1.3) เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยมนำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า 1.4) เหตุใดรังไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้ และ 1.5) เหตุใดไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง 2) วิธีการเลี้ยงไหม ประกอบด้วย 2.1) ระยะเวลาใดที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหมที่สุด 2.2) ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร 2.3) การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างไร จึงจะทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัวไหม และ 2.4) ควรปฏิบัติอย่างไรก่อนจำหน่ายรังไหม เพื่อที่จะจำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคาที่สูงที่สุด 3) วิธีการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3.1) การเตรียมกระดังกี้ใบ จึงจะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น 3.2) ใช้วัสดุใดเชี่ยตัวไหมเมื่อทำการถ่ายมูลไหม วัน 40 ชั่วโมงที่สุด 3.3) การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม 3.4) ควรเตรียมกระดังกี้ใบ จึงจะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น และ 3.5) ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม 4) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม ประกอบด้วย 4.1) การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและให้เส้นไหมดี 4.2) การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม 4.3) ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวันทำลาย 4.4) วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้วิธีใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม 4.5) แมลงศัตรูไหม 4.5) วิธีการเข้าทำลาย

หนอนไหมของแมลงวัน และ 4.6) การเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม และ 5) การเก็บรังไหม ประกอบด้วย 5.1) ลักษณะรังไหมที่ดี 5.2) การแกะรังไหมออกจากจ่อ และ 5.3) การทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเวลาใดจึงจะเหมาะสม

สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม ทั้งหมดสามารถตอบแบบทดสอบความรู้ทั้ง 5 ประเด็น ได้ถูกต้องเกินครึ่ง คือ พันธุ์ไหม วิธีการเลี้ยง วิธีการดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูไหม และการเก็บรังไหม

สำหรับความรู้ในการพัฒนาการผลิตไหม เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาการผลิตไหม มากกว่าร้อยละ 75 เพียง 1 ประเด็น คือ ระยะเวลาใดที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหม

ส่วนประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้มากกว่า ร้อยละ 50 แต่น้อยกว่า ร้อยละ 75 มีทั้งหมด 23 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ 1) ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร 2) การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและให้เส้นไหมดี 3) การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม 4) เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยมนำเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 5) ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจางา 6) การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างไร จึงจะทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัวไหม 7) ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวันทำลาย 8) วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้วิธีใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม 9) ลักษณะรังไหมที่ดี 10) ควรปฏิบัติอย่างไร ก่อนจำหน่ายรังไหม เพื่อที่จะจำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคาที่สูงที่สุด 11) การเตรียมกระดังกิใบ จะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น 12) ใช้วัสดุใดเชี่ยตัวไหมเมื่อทำการถายมูลไหม เว้น 40 ชั่วโมงที่สุด 13) การแกะรังไหมออกจากจ่อ 14) เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยมนำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า 15) แมลงศัตรูไหม 16) วิธีการเข้าทำลายหนอนไหมของแมลงวัน 17) เหตุใดรังไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้ 18) การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม 19) เหตุใดไหมพันธุ์ถูกผสมต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง 20) ควรเตรียมกระดังกิใบ จะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ถูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น 21) ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม 22) การทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเวลาใดจึงจะเหมาะสม และ 23) การเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม ผลการวิจัย พบว่า มีทั้งหมด 1 ประเด็น ที่เกษตรกรปฏิบัติไม่ถูกต้องตามมาตรฐานการผลิต คือ ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องของระยะเวลาที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหมมากที่สุด ส่วนที่เหลือนี้อาจมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน พบความรู้ในเรื่องการเลือกสถานที่ตั้งโรงเลี้ยงไหมน้อยที่สุด เนื่องมาจากว่า เกษตรกรในกลุ่มผู้เลี้ยงไหม บางคนเป็นผู้ที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผู้ที่เคยเลี้ยงไหมมาก่อน และเป็นผู้ที่นำการเลี้ยงไหมมาเผยแพร่ เกษตรกรส่วนมากเลี้ยงไหมมากกว่า 10 ปี จึงถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และความชำนาญในการเลี้ยงไหม ส่วนในเรื่องของสถานที่ตั้งโรงเลี้ยงไหม เกษตรกรระบุว่า เลือกสถานที่ไม่ได้ เนื่องจากว่า เกษตรกรมีพื้นที่อยู่แล้วต้องสร้างโรงเลี้ยงไหมตามพื้นที่ที่มีอยู่ ถ้าโรงเลี้ยงไหมไม่ถูกหลักก็มีการตัดแปลง

การที่สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมมีการและเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการเลี้ยงไหมกันทุกๆเดือน จากกลุ่มผู้เลี้ยงไหมบ้านทุ่งสาม มีการจัดการประชุมกลุ่มในหลายๆเดือน ในการประชุมกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งในเรื่องของการเลี้ยงไหมและเรื่องอื่นๆ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสมาชิกในกลุ่มหรือปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงไหม สมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางที่จะดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหม ยังมีการแสวงหาความรู้เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงใช้ในการเลี้ยงไหมต่อไป

ตารางที่ 21 ความรู้ในการพัฒนาการผลิตไหม

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์ไหม				
เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยมนำ	37	71.2	15	28.8
เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง				
ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจำปา	37	71.2	15	28.8
เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยมนำ	34	65.4	18	34.6
เส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นอื่น				
ในการทอผ้า				

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหตุใดโรงไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้	33	63.5	19	36.5
เหตุใดไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง	32	61.5	20	38.5
วิธีการเลี้ยงไหม				
ระยะเวลาใดที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหมที่สุด	40	76.9	12	23.1
ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร	38	43.1	14	26.9
การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างไรจึงจะทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัวไหม	37	71.2	15	28.8
ควรปฏิบัติอย่างไรก่อนจำหน่ายรังไหม เพื่อที่จะจำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคาที่สูงที่สุด	35	67.3	17	31.7
วิธีการดูแลรักษา				
การเตรียมกระดังกิใบ จึงจะเพียงพอ กับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น	35	67.3	17	32.7
ใช้วัสดุใดเชยตัวไหมเมื่อทำการถ่ายมูลไหม เว้น 40 ชั่วโมงที่สุด	35	67.3	17	32.7
การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม	33	63.5	19	36.5
ควรเตรียมกระดังกิใบ จึงจะเพียงพอ กับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น	32	61.5	20	38.5

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอบ	32	61.5	20	38.5
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม				
การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม				
การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มีสุขภาพ	38	73.1	14	26.9
ที่แข็งแรงและให้เส้นไหมดี				
การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม	38	73.1	14	26.9
ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวัน	37	71.1	15	28.8
ทำลาย				
วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้วิธี	36	69.2	16	30.8
ใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม				
การเลี้ยงไหมโดยการให้ใบหม่อนที่มี	34	65.4	18	34.6
คุณภาพ				
วิธีการเข้าทำลายหนอนไหมของ	34	65.4	18	34.6
แมลงวัน				
การเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม	29	55.8	23	44.2
การเก็บรังไหม				
ลักษณะรังไหมที่ดี	36	69.2	16	30.8
การแกะรังไหมออกจากจ่อ	35	67.3	17	32.7
การทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยง	32	61.5	20	38.5
ไหมเวลาใดจึงจะเหมาะสม				

การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตไหม

การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตไหม ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก 24 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) พันธุ์ไหม ประกอบด้วย 1.1) ใช้เส้นใยจากพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้า 1.2) ไหมพันธุ์ไทยเป็นไหมพันธุ์โคที่ให้รังไหมสีจางา 1.3) ไหมพันธุ์ถูกผสมต่างประเทศให้ผลผลิตของเส้น

ไหมที่มากต้องเลี้ยงด้วยความเอาใจใส่มาก 1.4) นำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า และ 1.5) เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 2) วิธีการเลี้ยงไหม ประกอบด้วย 2.1) ช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงไหมมากที่สุดคือ ช่วงปลายฝนต้นหนาว 2.2) การคัดแยกและเลือกโรงไหมก่อนจำหน่าย 2.3) เลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมที่โรงเรือนนั้นตั้งอยู่ไม่ห่างจากสวนหม่อนมากเกินไป และ 2.4) สร้างโรงเลี้ยงไหมสร้างตามแนวทิศตะวันออกละทิศตะวันตก 3) วิธีการดูแลไหม ประกอบด้วย 3.1) มีการเลือกสถานที่ตั้งโรงเลี้ยงไหมที่มีความเหมาะสม โรงเลี้ยงมีความสะอาด ปฏิบัติงานสะอาด และอยู่ไม่ไกลจากสวนหม่อน 3.2) ใช้ชนไก่ เชี่ยตัวไหมเมื่อทำการถ่ายมูลไหม เว้น 40 ชั่วโมง 3.3) ใช้คลอรีน ในการฉีดพ่น และอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อ 3.4) มีการเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม ประมาณ 3-4 เดือน และ 3.5) มีการจัดเตรียมจ่อที่ใช้ในทำรังของไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น ประมาณ 30 ขา ก่อนที่จะทำการเลี้ยงไหม 4) การป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม ประกอบด้วย 4.1) มีการกำจัดแมลงวันก้นขนที่เข้าทำลายตัวหนอนไหม 4.2) แยกตัวหนอนไหมที่มีจุดดำที่ผิวหนัง ลำตัวบวมออกจากโรงเลี้ยงไหม 4.3) มีการป้องกันแมลงวันวางไข่บนตัวหนอนไหม 4.4) ผู้เลี้ยงไหมที่เลี้ยงไหมโดยวิธีการกางมุ้งเลี้ยงไหม มีการใช้น้ำมันเครื่องทาที่ขาชั้นเลี้ยงไหม เพื่อป้องกันมดเข้ามากัดตัวหนอนไหม 4.5) มีการเลี้ยงไหมโดยการที่ใส่ใบหม่อนที่มีคุณภาพ (สดและสะอาด) ปริมาณใบหม่อนที่ใช้เลี้ยงมีปริมาณที่เพียงพอ และบริเวณที่ใช้เลี้ยงหนอนไหมไม่หนาแน่นจนเกินไป 4.6) เลี้ยงไหมเป็นรุ่นๆ เพื่อจะมีเวลาที่จะใช้ทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม และ 4.7) มีการเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม เพื่อที่จะทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม ก่อนที่จะมีการเลี้ยงไหมในรุ่นต่อไป 5) การเก็บรังไหม ประกอบด้วย 5.1) เก็บรังไหมออกจากจ่อ โดยการใช้ค้อนทุบและรังไหมออกเพราะว่าหนอนไหมนั้นยังอ่อนอยู่ 5.2) ทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหมก่อนและหลังการเก็บรังไหมออกจากจ่อ และ 5.3) มีการคัดเกรดของรังไหม โดยที่มีการคัดแยกรังไหมที่มีรังไหมที่ดี(รังที่แน่นและสะอาด)และรังไหมที่เสีย

สำหรับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตไหม มีทั้งหมด 11 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ใช้เส้นใยจากพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้า 2) ช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงไหมมากที่สุดคือช่วงปลายฝนต้นหนาว 3) การคัดแยกและเลือกโรงไหมก่อนจำหน่าย 4) มีการเลือกสถานที่ตั้งโรงเลี้ยงไหมที่มีความเหมาะสม โรงเลี้ยงมีความสะอาด ปฏิบัติงานสะอาด และอยู่ไม่ไกลจากสวนหม่อน 5) ใช้ชนไก่ เชี่ยตัวไหมเมื่อทำการถ่ายมูลไหม เว้น 40 ชั่วโมง 6) ใช้คลอรีน ในการฉีดพ่น และอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อ 7) มีการกำจัดแมลงวันก้นขนที่เข้าทำลายตัวหนอนไหม 8) แยกตัวหนอนไหมที่มีจุดดำที่ผิวหนัง ลำตัวบวมออกจากโรงเลี้ยงไหม 9) มีการป้องกัน แมลงวันวางไข่บนตัวหนอนไหม 10) ผู้เลี้ยงไหมที่เลี้ยงไหมโดยวิธีการกางมุ้งเลี้ยงไหม

มีการใช้น้ำมันเครื่องทาที่ขาชั้นเลี้ยงไหม เพื่อป้องกันมดเข้ามากัดตัวหนอนไหม และ 11) เก็บรังไหมออกจากจ่อ โดยการที่ค่อยๆ แกะรังไหมออกเพราะว่าหนอนไหมนั้นยังอ่อนอยู่

ส่วนประเด็นที่เกษตรกรที่ปฏิบัติถูกต้องเกินร้อยละ 75 มี 3 ประเด็นย่อย คือ 1) มีการเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม ประมาณ 3-4 เดือน 2) มีการเลี้ยงไหมโดยการที่ให้ใบหม่อนที่มีคุณภาพ (สดและสะอาด) ปริมาณใบหม่อนที่ใช้เลี้ยงมีปริมาณที่เพียงพอ และบริเวณที่ใช้เลี้ยงหนอนไหมไม่หนาแน่นจนเกินไป และ 3) เลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ไม่ห่างจากสวนหม่อนมากเกินไป

นอกจากนี้ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติถูกต้องมากกว่าร้อยละ 50 แต่น้อยกว่าร้อยละ 75 มี 2 ประเด็นย่อย คือ 1) ทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหมก่อนและหลังการเก็บรังไหมออกจากจ่อ และ 2) มีการคัดเกรดของรังไหม โดยที่มีการคัดแยกรังไหมที่มีรังไหมที่ดี(รังที่แน่นและสะอาด)และรังไหมที่เสีย ผลการวิจัย พบว่า มีทั้งหมด 8 ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิต ประกอบด้วย 1) ไหมพันธุ์ไทยเป็นไหมพันธุ์โคที่ให้รังไหมสีจำปา 2) ไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากต้องเลี้ยงด้วยความเอาใจใส่มาก 3) นำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า 4) เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 5) สร้างโรงเลี้ยงไหมสร้างตามแนวทิศตะวันออกทิศตะวันตก 6) มีการจัดเตรียมจ่อที่ใช้ในการทำรังของไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น ประมาณ 30 ขา ก่อนที่จะทำการเลี้ยงไหม 7) เลี้ยงไหมเป็นรุ่นๆ เพื่อจะมีเวลาที่จะใช้ทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม 8) มีการเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม เพื่อที่จะทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม ก่อนที่จะมีการเลี้ยงไหมในรุ่นต่อไป

เมื่อพิจารณาถึง รายละเอียดในเรื่องของการปฏิบัติแต่ละประเด็นการปฏิบัติ พบว่า สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไหมให้ความสำคัญกับการเก็บรังไหมมากที่สุด เพราะการเก็บรังไหมให้ได้คุณภาพนั้นจะต้องมีความละเอียดอ่อน ผลผลิตจึงจะออกมาได้คุณภาพการเก็บรังไหมเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ถ้ามีการปฏิบัติที่ผิดวิธี ทำให้รังไหมบุบ แดง เป็นรังไหมเสียราคาของผลผลิตลดลง รองลงมา คือ ในเรื่องของการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม เนื่องจากการ เลี้ยงไหมนั้นจะต้องมีการดูแลรักษาเอาใจใส่ในเรื่องของความสะอาดเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะถ้าหากไม่ใส่ใจดูแลรักษาจะทำให้เกิดโรค ส่วนในเรื่องของวิธีการเลี้ยงไหม เนื่องจากว่า วิธีการเลี้ยงไหมมีวิธีการเลี้ยงที่ยุงยาก ต้องมีการดูแลเอาใจใส่มาก เกษตรกรต้องใช้เวลาให้กับไหมถ้าหากไม่ปฏิบัติตามจะทำให้ผลผลิตไหมไม่ได้มาตรฐาน ความรู้ด้านการดูแลไหม ต้องมีการดูแลและเอาใจใส่ในเรื่องของการเลี้ยงไหมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำความสะอาด โรคและแมลง รวมทั้งวิธีการเลี้ยงต้องมีความ

สะอาด ส่วนในเรื่องของพันธุ์ไหม เกษตรกรไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เนื่องจากว่า กลุ่มได้รับไขไหมจากบริษัทมูลไหมไทยทั้งหมด เกษตรกรจึงไม่มีความรู้ในเรื่องนี้

เหตุที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานในการพัฒนาการผลิตไหม เนื่องจากว่า เกษตรกรเห็นการปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยาก เกษตรกรส่วนมากจึงไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน เพราะว่าเกษตรกรคิดว่าถ้าหากไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานก็สามารถที่จะเลี้ยงไหมให้มีคุณภาพได้

ตารางที่ 22 การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตไหม

วิธีการปฏิบัติ	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์ไหม				
ใช้เส้นใยจากพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้า	52	100.0	0	0.0
ไหมพันธุ์ไทยเป็นไหมพันธุ์ที่ให้รังไหมสี	4	7.7	48	92.3
จำปา				
ไหมพันธุ์ถูกผสมต่างประเทศให้ผลผลิต	4	7.7	48	93.3
ของเส้นไหมที่มากต้องเลี้ยงด้วยความเอาใจใส่				
มาก				
นำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็น	4	7.7	48	93.3
เส้นยืนในการทอผ้า				
เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็น	0	0.0	52	0.0
เส้นพุ่ง				
วิธีการเลี้ยง				
ช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมกับการเลี้ยง	52	100.0	0	0.0
ไหมมากที่สุดคือ ช่วงปลายฝนต้นหนาว				
การคัดแยกและเลือกรังไหมก่อนจำหน่าย	52	100.0	0	0.0

ตารางที่ 22 (ต่อ)

วิธีการปฏิบัติ	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมที่ โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ไม่ห่างจากสวนหม่อนมาก	41	78.8	11	21.2
สร้างโรงเลี้ยงไหมสร้างตามแนวทิศ ตะวันออกละทิศตะวันตก	0	0.0	52	100.0
วิธีการดูแลรักษา				
มีการเลือกสถานที่ตั้งโรงเลี้ยงไหมที่มี ความเหมาะสม โรงเลี้ยงมีความสะอาด	52	100.0	0	84.6
ปฏิบัติงานสะดวก และอยู่ไม่ไกลจากสวนหม่อน				
ใช้ชนไก่ เจียตัวไหมเมื่อทำการถ่ามูล	52	100.0	0	0.0
ไหม วัย 40 ชั่วโมง				
ใช้คลอรีน ในการฉีดพ่น และอบอุปกรณ์ ที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อ	52	100.0	0	0.0
มีการเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการ เลี้ยงไหม ประมาณ 3-4 เดือน	51	98.1	1	1.9
มีการจัดเตรียมจ่อที่ใช้ในทำรังของไหม	8	15.4	44	1.9
พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น ประมาณ 30 ขา ก่อนที่จะทำการเลี้ยงไหม				
การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม				
มีการกำจัดแมลงวันก้นขนที่เข้าทำลายตัว หนอนไหม	52	100.0	0	0.0
แยกตัวหนอนไหมที่มีจุดดำที่ผิวหนัง	52	100.0	0	0.0
ลำตัวบวมออกจากโรงเลี้ยงไหม				
มีการป้องกัน แมลงวันวางไข่บนตัว หนอนไหม	52	100.0	0	0.0

ตารางที่ 22 (ต่อ)

วิธีการปฏิบัติ	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เลี้ยงไหมที่เลี้ยงไหมโดยวิธีการกางมุ้ง เลี้ยงไหม มีการใช้น้ำมันเครื่องทาที่ขาชั้นเลี้ยง ไหม เพื่อป้องกันมดเข้ามากัดตัวหนอนไหม	52	100.0	0	0.0
มีการเลี้ยงไหมโดยการที่ให้ใบหม่อนที่มี คุณภาพ (สดและสะอาด) ปริมาณใบหม่อนที่ใช้ เลี้ยงมีปริมาณที่เพียงพอ และบริเวณที่ใช้เลี้ยง หนอนไหมไม่หนาแน่นจนเกินไป	50	96.2	2	3.8
เลี้ยงไหมเป็นรุ่นๆ เพื่อจะมีเวลาที่จะใช้ ทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม	0	0.0	52	0.0
มีการเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม เพื่อที่จะทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม ก่อนที่จะมี การเลี้ยงไหมในรุ่นต่อไป	0	0.0	52	100.0
การเก็บรังไหม				
เก็บรังไหมออกจากจ่อ โดยการที่ค่อยๆ แกะรังไหมออกเพราะว่าหนอนไหมนั้นยังอ่อนอยู่	52	100.0	0	0.0
ทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหม ก่อนและหลังการเก็บรังไหมออกจากจ่อ	33	63.5	19	36.5
มีการคัดเกรดของรังไหม โดยที่มีการคัด แยกรังไหมที่มีรังไหมที่ดี(รังที่แน่นและสะอาด) และรังไหมที่เสีย	30	57.7	22	42.3

เปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติในการพัฒนาการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิต

เมื่อเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีทั้งหมด 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย พันธุ์ไหม วิธีการเลี้ยงไหม วิธีการดูแลไหม การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม และการเก็บรังไหม แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ 1) เกษตรกรมีความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามประเด็นย่อยเกิน ร้อยละ 50 หมายถึง มีความเหมาะสม และเกษตรกรมีความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่งเกิน ร้อยละ 50 หมายถึง ต้องมีการแก้ไข

โดยประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องในประเด็นที่ต้องการแก้ไข เรียงตามประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ต้องการแก้ไข ดังนี้

ประเด็นหลักเรื่อง พันธุ์ไหม ที่ต้องมีการแก้ไขมี 4 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยมนำเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 2) ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจำปา 3) เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยมนำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า และ 4) เหตุใดไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง ส่วนประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง มี 1 ประเด็น คือ เหตุใดรังไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้

ประเด็นหลักเรื่อง วิธีการเลี้ยงไหม ประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ที่ต้องการแก้ไขมี 2 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร และ 2) การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างไร จึงจะทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัวไหม ประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง มี 2 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) ระยะเวลาใดที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหมที่สุด และ 2) ควรปฏิบัติอย่างไรก่อนจำหน่ายรังไหม เพื่อที่จะจำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคาที่สูงที่สุด

ประเด็นหลักเรื่อง การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม ประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ที่ต้องการแก้ไขมี 2 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม และ 2) การเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม ประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง มี 5 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและให้เส้นไหมดี 2) ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวันทำลาย 3) วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้วิธีใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม 4) การเลี้ยงไหมโดยการให้ใบหม่อนที่มีคุณภาพ และ 5) วิธีการเข้าทำลายหนอนไหมของแมลงวัน

ประเด็นหลักเรื่อง วิธีการดูแลรักษา ประกอบด้วยประเด็นความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง มี 4 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย 1) การเตรียมกระดังกี้ใบ ซึ่งจะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น 2) ใช้วัสดุใดเชี่ยตัวไหมเมื่อทำการถ่ายมูลไหม วัย 40 ชั่วโมง ที่สุด 3) การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม และ 4) ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาการผลิตไหมมีมาก แต่ในทางกลับกันกับการปฏิบัติที่ถูกต้องน้อยนั้นแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องของการเลี้ยงไหม แต่ในทางกลับกันเกษตรกรไม่นำความรู้ที่มีมาใช้ในการเลี้ยงไหม โดยที่เกษตรกรระบุว่า การทำตามมาตรฐานเป็นงานที่มีความยุ่งยาก สิ่งไหนสามารถเลี้ยงที่จะไม่ทำก็จะเลี้ยง โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่า ไม่ทำตามมาตรฐานที่ตั้งก็ได้ผลผลิตเหมือนกัน ในพื้นที่จริงจะมีเกษตรกรที่ปฏิบัติตามมาตรฐานในการพัฒนาการเลี้ยงบ้าง เกษตรกรที่เลี้ยงตามมาตรฐานจะได้ผลผลิตของรังไหมที่สูง เกษตรกรรายอื่นที่เลี้ยงไม่ได้มาตรฐานเกิดการเปรียบเทียบ แต่เกษตรกรก็ไม่ทำตามมาตรฐานโดยให้เหตุผลว่า ได้ผลผลิตเหมือนกัน ทำตามมาตรฐานเหนื่อยและมียุ่งยาก

เมื่อเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องในการพัฒนาการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิต พบ ประเด็นที่ต้องการแก้ไข โดยมีการแบ่งเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ 1) ความรู้และการปฏิบัติ เกินร้อยละ 50 (เหมาะสม) และ 2) ความรู้และการปฏิบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 (ต้องแก้ไข) พบประเด็นที่ต้องการแก้ไข 9 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยมนำเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็นเส้นพุ่ง 2) ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจำปา 3) เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยมนำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็นเส้นยืนในการทอผ้า 4) เหตุใดไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง 5) ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้งโรงเลี้ยงไหมอย่างไร 6) การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหมอย่างไร จึงจะ

มาทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัวไหม 7) ควรเตรียมกระดังกี้ใบ ซึ่งจะเพียงพอกับปริมาณของตัว
หนอนไหม พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น 8) การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม และ 9) การ
เว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม

สำหรับประเด็น ที่ไม่เป็นปัญหา คือ มีความเหมาะสมแล้ว 16 ประเด็น ดังนี้ 1) เหตุใด
รังไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้ 2) การเตรียมจ่อกระดังกี้ใบ ซึ่งจะ
เพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น 3) ใช้วัสดุใดเขี่ยตัวไหมเมื่อทำ
การถ่ายมูลไหม วัช 40 ชั่วโมงที่สุด 4) การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อนการเลี้ยงไหม 5) ควร
เตรียมกระดังกี้ใบ ซึ่งจะเพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น
6) ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม 7) ระยะเวลาใดที่มีความ
เหมาะสมในการเลี้ยงหนอนไหมที่สุด 8) ควรปฏิบัติอย่างไรก่อนจำหน่ายรังไหม เพื่อที่จะ
จำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคาที่สูงที่สุด 9) การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและให้
เส้นไหมดี 10) ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวันทำลาย 11) วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้
วิธีใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม 12) แมลงศัตรูไหม 13) วิธีการเข้าทำลายหนอนไหมของ
แมลงวัน 14) ลักษณะรังไหมที่ดี 15) การแกะรังไหมออกจากจ่อ และ 16) การทำความสะอาด
จ่อที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเวลาใดจึงจะเหมาะสม

ความรู้และการปฏิบัติในการพัฒนาการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิต เกษตรกรมีความรู้
และการปฏิบัติในการพัฒนาการผลิตไหมตามมาตรฐานการผลิต เกษตรกรมีความรู้ในการเลี้ยง
ไหม มากพอสมควร ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติของเกษตรกร เกษตรกรให้ความสำคัญใน
กระบวนการเลี้ยงไหม มีการเพิ่มพูนความรู้ ปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงไหมให้ดีขึ้น แต่ความรู้
และการปฏิบัติ ที่เกษตรกรระบุนความรู้และการปฏิบัติ ที่มีการพิจารณาแก้ไข เพราะ เป็นสิ่งที่
เกษตรกรคิดว่าความรู้ที่มีอยู่เดิมสามารถที่จะนำมาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงใช้ได้ ถ้าหากสภาพ
พื้นที่ สามารถใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่แก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติในการพัฒนาการผลิตตามมาตรฐานการผลิต

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ปฏิบัติถูกต้อง (ร้อยละ)	ประเด็นที่ ต้องการแก้ไข ^{1/}
พันธุ์ไหม			
เหตุใดเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม นิยม นำเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองมาทอผ้าเป็น เส้นพุ่ง	71.2	0.0	2
ไหมพันธุ์ใดที่ให้รังไหมสีจำปา	71.2	7.7	2
เหตุผลที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมนิยม นำเส้นไหมที่สาวด้วยเครื่องจักรมาทำเป็น เส้นยืนในการทอผ้า	65.4	7.7	2
เหตุใดรังไหมพันธุ์ไทยพื้นเมืองไม่ สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้	63.5	100.0	1
เหตุใดไหมพันธุ์ลูกผสม ต่างประเทศถึงให้ผลผลิตของเส้นไหมที่ มากกว่าพันธุ์ไทยพื้นเมือง	61.5	7.7	2
วิธีการเลี้ยง			
ระยะเวลาใดที่มีความเหมาะสมใน การเลี้ยงหนอนไหมที่สุด	76.9	100.0	1
ควรปฏิบัติอย่างไรก่อนจำหน่ายรัง ไหม เพื่อที่จะจำหน่ายรังไหมแล้วได้ราคา ที่สูงที่สุด	67.3	100.0	1
ควรพิจารณาเลือกสถานที่จัดตั้ง โรงเลี้ยงไหมอย่างไร	43.1	78.8	2
การพิจารณาสร้างโรงเลี้ยงไหม อย่างไร จึงจะทำให้มีแสงแดดส่องถึงตัว ไหม	71.2	0.0	2

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ปฏิบัติถูกต้อง (ร้อยละ)	ประเด็นที่ ต้องการแก้ไข ¹
วิธีการดูแลรักษา			
การเตรียมจ่อกระดังกี้โบ จึงจะ เพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ไทยพื้นเมือง 1 แผ่น	67.3	100.0	1
ใช้วัสดุใดเชี่ยตัวไหมเมื่อทำการ ถ่ายมูลไหม วัย 40 ชั่วโมงที่สุด	67.3	100.0	1
การเตรียมแปลงปลูกหม่อนก่อน การเลี้ยงไหม	63.5	98.1	1
ควรเตรียมจ่อกระดังกี้โบ จึงจะ เพียงพอกับปริมาณของตัวหนอนไหม พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ 1 แผ่น	61.5	15.4	2
ใช้สารเคมีชนิดใดฉีดพ่น และอบ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม	61.5	100.0	1
การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไหม			
การปฏิบัติกับหนอนไหมให้มี สุขภาพที่แข็งแรงและให้เส้นไหมดี	73.1	96.2	1
ลักษณะหนอนไหมที่ถูกแมลงวัน ทำลาย	71.1	100.0	1
วิธีการเลี้ยงไหมโดยการกางมุ้ง ใช้วิธีใดป้องกันมดเข้ามากัดหนอนไหม	69.2	100.0	1
การเลี้ยงไหมโดยการให้ใบหม่อน ที่มีคุณภาพ	65.4	100.0	1
วิธีการเข้าทำลายหนอนไหมของ แมลงวัน	65.4	100.0	1
การทำความสะอาดโรงเลี้ยงไหม	73.1	0.0	2
การเว้นระยะการใช้โรงเลี้ยงไหม	55.8	0.0	2

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ปฏิบัติถูกต้อง (ร้อยละ)	ประเด็นที่ ต้องการแก้ไข ¹
การเก็บรังไหม			
ลักษณะรังไหมที่ดี	69.2	57.7	1
การแกะรังไหมออกจากจ่อ	67.3	100.0	1
การทำความสะอาดจ่อที่ใช้ในการ เลี้ยงไหมเวลาใดจึงจะเหมาะสม	61.5	63.5	1

หมายเหตุ: ^{1/1} ความรู้และการปฏิบัติ เกินร้อยละ 50 (เหมาะสมแล้ว)

2 ความรู้และการปฏิบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 (ต้องแก้ไข)